

»Stavarna gnisslar mest och ibland kan de höras långt, skidorna går mjukare.»

Inte bara snö

Termometern står och stampar ner mot minus trettio. Har varit ut en snabb sväng på morgonen för att hämta in mer ved till spis och kamin och enbart knarrandet under mina sulor kunde berätta om gradantalet. En gevärslignande smäll inne i skogen likaså. Naturen har sin egen termometer. Kalldimman ligger i stråk nere över sjön och säkert är det ännu ett par grader kallare där nere. Februarisolen gör dock ett tappert försök att skicka sina värmande strålar över trädranden i sydost.

På hedersplats i bokhyllan inne i värmen står några av *Yngve Ryds* böcker. I boken *Snö* berättar renskötaren *Johan Rassa* för Yngve Ryd om snö i alla dess former och om allt som kan ha med snö att göra. Allt från hur snön lägger sig på träden, hur den blåser på fjället, hur djupt skidorna sjunker till hur jäkkarna öppnar sig på våren går omsorgsfullt igenom. Kanske är det inte de lapska orden eller benämningarna som är intressantast utan själva beskrivningarna av allt som har med just snö att göra. Allt som har försvårat eller förenklat eller helt enkelt bara varit för dem som vistats och levt ute under vintern. En kunskap som i och med nya metoder och en modernare livsstil helt eller delvis håller på att försvinna.

Jag läser i boken att knarrandet eller gnisslet under mina sulor på morgonen kallas för gitjerdit. Eller kanske inte själva gnisslet utan just att det gnisslar. När det är kallt gnisslar det om lite av varje. Stavarna gnisslar mest och ibland kan de höras långt, skidorna går mjukare. En annan sak jag också kunde relatera till på morgonen är själkkå, som är benämningen på hård och slät snö. Jag läser att snön måste trampas mycket för att bli själkkå. Till fots eller med skidor. Själkkå som trampats håller att gås på hur mycket som helst. Stigen till min vedbod är alltså själkkå. Motsatsen till själkkå är giedja som är en stig eller skidspår som man färdats efter bara några gånger. Giedja håller inte att gå på till fots.

Termometern visar minus tjugosex. Det blir nog inte så mycket varmare idag. Nyss jagade en sparvhök

Stefan bor i vackra Hälsingland sedan tio år tillbaka och trivs bäst i den gamla skogen och på fjället. Den samiska och norrländska kulturen och mytologin har alltid intresserat. Numera är det jobb i skogen som gäller varvat med mera kreativt och konstnärligt arbete i egna företaget. Några av Stefans bilder finns att beskåda på hans hemsida, bildinspiration.se.

Krönika

STEFAN GUNNARSSON

Stefan Gunnarsson fascinerar av kunskaper kring snö.

vid fågelbordet men nu är det full fart där igen som om ingenting hänt.

Jag läser vidare i boken. Minnen från olika turer väcks till liv. Midvinterturer i orörda skogar med ridne, upplega dvs snö i träden och vårturer med siebla, föret när skidorna plötsligt sjunker rätt ner till backen och det blir näst intill omöjligt att färdas. Särskilt med stor ryggsäck på ryggen. Bara att vänta och hoppas på kallgrader till kvällen och tjarvva, skare.

Mot slutet av boken kommer våren. Jag dröjer mig kvar vid förklaringen till vådtsembievlla. Betyder vandringsbarmark. Det har tinat så mycket att man kan lämna skidorna och gå till fots. Men ännu ligger snö kvar så man kan inte gå rakt utan måste väja en del. För ett par år sedan gjorde vi en chansning och gick mot Helags första veckan i juni och hade just vådtsembievlla. Sista veckan i maj hade det varit skidföre men nu var det vandringsbart. Mycket vatten förstas men det gick att trixa sig fram och bonusarna var många. Vi var ensamma på fjället och det var ljus dygnet runt. Många fågelarter hade anlänt söderifrån och det blommade redan i sydsluttningarna. Dessutom var det myggfritt. Bara en sån sak!

Ännu känns våren långt borta så här mitt i Sverige och jag vill nog hinna njuta av vinter och fina turer ett tag till innan jag är nöjd. Och med bara en liten del av Yngve Ryds och Johan Rassa's snökunskaper i bagaget öppnar sig en ny värld och nya anledningar till att ta sig ut. Något som också är säkert och som bara är att acceptera är att jag aldrig kommer att bli fullärd. Kanske är det just det som fascinerar.